

Borging emissiereductie stikstof Biodivers boeren op Schiermonnikoog

De situatie

Bij de totstandkoming van het Beheerplan Natura 2000 Duinen van Schiermonnikoog is geconstateerd dat de stikstoflast vanuit de landbouw op het N2000gebied Duinen van Schiermonnikoog te hoog is. De provincie was voornemens om in het kader van de PAS de lokale uitstoot van stikstof op het eiland terug te dringen met minimaal 20% in 2027 ten opzichte van 2016, door het verplaatsen van één van de zeven melkveebedrijven van het eiland en het realiseren van een bufferzone langs de duinen.

In het kader van het project Biodivers boeren werken de boeren samen om te komen tot een ander type melkveehouderij, met minder uitstoot van stikstof, een natuurvriendelijke inrichting van de Banckspolder, de oprichting van een eigen kaasfabriek en de inzet van organische reststoffen op het eiland. Op ... februari hebben de boeren onderling een akkoord bereikt om over de reductie van het aantal melkkoeien op het eiland van 606 naar 375 stuks. Door deze extensivering van de bedrijfsvoering wordt een emissiereductie gerealiseerd van 37%. Daarnaast wordt in het kader van de GLB-pilot aanvullende stikstof reducerende maatregelen genomen.

Om bedrijfsmatig ook tot een duurzame melkveehouderij te komen, wordt parallel hieraan gewerkt aan een nieuw verdienmodel door het vermarken van de eigen zuivel door het oprichten van een kaasfabriek. Hiervoor geldt transitieperiode van vijf jaar vanaf 2021. Deze periode is nodig voor de opbouw van de productie van kaas en bijbehorende positie in de kaasmarkt. Voor de periode 2021-2022 financiert de provincie deze transitie (met de gezamenlijke intentie de maatregelen op te nemen in het nieuwe GLB). De provincie Fryslân geeft een garantiestelling af voor de jaren 2023-2025, en een deel van de financiering van de kaasfabriek,

Vraagstelling

De zeven boeren, LNV, de provincie en ANV-Waddenvogels (agrarisch natuurcollectief) leggen hun afspraken vast in een Overeenkomst. Onderdeel van de afspraken is de borging van de reductie van het aantal melkkoeien en de stikstofemissie na 2025. De provincie heeft daarbij de wens de reductie van het aantal koeien en de bijbehorende stikstofemissie in een nieuwe individuele NB-wet vergunning vast te leggen. De zeven boeren hebben de wens de huidige NB-wetvergunningen te handhaven en de borging van de reductie vast te leggen in een 'groepsvergunning' met een bijbehorend emissieplafond op eilandniveau.

Dat leidt tot de volgende vraag:

- Hoe borgen we een blijvende reductie van het aantal melkkoeien en bijbehorende emissie ook na 2025
- Hoe borgen we tegelijk voor de boeren voldoende flexibiliteit voor bedrijfseconomische afwegingen?
- Is het mogelijk om een blijvende reductie van het aantal melkkoeien en bijbehorende emissieplafond op eilandniveau vast te leggen d.m.v. een groepsvergunning, waarbij de bestaande individuele NB-wetvergunningen gehandhaafd blijven?

Uitgangspunten

De partijen zijn het eens over het uitgangspunt dat de reductie van het aantal melkkoeien en de emissiereductie, ook na 2025, op eilandniveau blijvend moet zijn.

De boeren willen binnen de afgesproken aantal melkkoeien en emissiereductie (op eilandniveau) voldoende flexibiliteit houden. Als een of enkele boeren stoppen na 2025 dan moet het mogelijk blijven dat de melkkoeien worden overgenomen door een ander bedrijf (binnen het afgesproken eilandplafond).

De provincie wil voorkomen dat de reductie van het aantal melkkoeien en bijbehorende emissie wordt 'opgevuld' door bv jongvee of ander vee.

Voorbeeld?

In eerdere besprekingen tussen de provincie en de boeren is de mogelijkheid van een groepsvergunning genoemd, met een bijbehorend melkkoeien en emissieplafon op eilandniveau. In de conceptovereenkomst is opgenomen deze verder te verkennen.

In de eerdere besprekingen is een parallel gelegd met de 'groepsvergunning' zoals die in de Waddenzee voor sommige visserijsectoren gelden. Daarbij is de parallel gelegd naar de handmatige kokkelvisserij, waarbij sprake is van één groepsvergunning voor de 30 kokkelaars, met daar onderliggend een gezamenlijk vastgesteld visserijplan (dat ook passend beoordeeld wordt). Kan het onderling akkoord dat de boeren hebben gesloten hiervoor als basis dienen?

Opties besproken op 18 maart 2021

Aanwezig: [REDACTED]
[REDACTED]

Opties

De volgende opties zijn besproken:

1. Koepelvergunning op eilandniveau met behoud van de individuele vergunningen

Toelichting. De reductie van het aantal melkkoeien (van 606 – 375) , en bijbehorende emissiereductie (ca 37%) wordt blijven vastgelegd in een groepsvergunning op eilandniveau (koepelvergunning). Boeren behouden hun individuele vergunningen.

Bespreking. Vanuit de provincie wordt aangegeven dat het niet 'verkoopbaar' is dat veel geld wordt geïnvesteerd 3-4 mln. in het verminderen van het aantal melkkoeien, terwijl de individuele vergunningen niet worden aangepast. Zeker gezien de recente vragen vanaf het eiland en vanuit de vaste wal; richting de provincie, wordt dit politiek/beleidsmatig als een niet wenselijke optie gezien.

2. Aanpassen van de individuele vergunningen

Toelichting. De individuele vergunningen van de boeren worden aangepast op basis van de individueel afgesproken reductie van het aantal melkkoeien

Bespreking: Hoewel de boeren snappen dat de reductie van het aantal melkkoeien en emissie blijven moet worden vastgelegd, zal deze dit voor de boeren niet acceptabel zijn en als een verlies worden gezien. Dit omdat het de flexibiliteit in de bedrijfsvoering sterk beperkt. Immers mocht een (of meerdere) van de boeren stoppen dan is het niet mogelijk de koeien te verplaatsen/verkopen naar het andere bedrijf, zonder nieuwe vergunningprocedure. Daarmee wordt de structuur van het bedrijf vastgelegd en worden de bedrijven naar gevoel van de boeren op slot gezet.

3. Groepsvergunning (met het intrekken van de individuele vergunningen)

Toelichting: De reductie van het aantal melkkoeien (van 606 – 375) , en bijbehorende emissiereductie (ca 37%) wordt blijven vastgelegd in een groepsvergunning op eilandniveau. Er is sprake van één passende beoordeling. De individuele vergunningen worden ingetrokken.

Bespreking:

- Vanuit de provincie wordt dit op voorhand niet als onmogelijk gezien
- Vanuit LNV wordt aangegeven dat een duidelijk onderscheid gemaakt moet worden wat vanuit de natuurwetgeving (beoordeling effect op natuurwaarden) moet worden vastgelegd in de vergunning, en afspraken die tussen boeren onderling tussen boeren worden vastgelegd in een afzonderlijke overeenkomst. Hoe borgen dat individuele boeren zich aan de individuele afspraken houden (binnen overeenkomst en niet via de NB-wetvergunning willen regelen)
- Passende beoordeling op eilandniveau, sprake van één project i.h.k.v. de Nb-wet

- Binnen groepsvergunning, zonder individuele vergunningen, is sprake van één project (mogelijkheid van intern salderen ipv onmogelijkheid extern salderen tussen bedrijven).

4. Individuele vergunning met emissieplafond en maximaal aantal koeien op eilandniveau als extre toersingsclausule

Toelichting: Er vindt een Passende Beoordeling plaats op eilandniveau. Het maximum aantal koeien op eilandniveau en maximale emissie op eilandniveau wordt vastgelegd in de individuele vergunningen, door in de vergunningen een clausule op te nemen dat wijziging van het aantal koeien en emissie alleen mogelijk is als dat binnen het maximum aantal melkkoeien en emissie blijft.

Parallel hieraan wordt de onderling afspraken tussen de boeren vastgelegd in een overeenkomst.

Conclusie bespreking van de opties:

Optie 1 en optie 2 worden (van de kant van de provincie, resp. de boeren) als geen haalbare opties gezien.

Optie 3 (alleen een groepsvergunning) en optie 4 (behoud van individuele vergunning met clausule) worden als verder te verkennen opties benoemd.

Afspraak

De mogelijkheden, en specifiek de opties 3 en 4 worden verder verkend in bilateraal overleg tussen de juristen van de provincie en LNV. Zodra dit is gebeurd plant de provincie een nieuwe gezamenlijke afspraak in.

Conclusie is ook dat het niet lukt de borging tijdig te verankeren in de Overeenkomst. Daar is meer tijd voor nodig. Daarmee is het tijdstip van ondertekening van de overeenkomst op 7 april niet haalbaar.